

نگاهی به اقتصاد

سردبیر

پس از هشت فصل پیاپی رکود و رشد منفی در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، عملکرد رشد اقتصادی کشور در سال ۱۳۹۳ به میزان قابل توجهی بهبود یافت، به طوری که رشد اقتصادی در تمامی فصول سال مثبت شد و رشد اقتصادی کل سال نیز به ۳/۰ درصد رسید. لیکن به دنبال افت قیمت نفت از اواسط سال ۱۳۹۳ و تشدید آن در فصل چهارم این سال و به دنبال آن کاهش درآمدها و هزینه‌های عمرانی دولت، رشد اقتصادی فصل چهارم سال ۱۳۹۳ در مقایسه با فصول اول تا سوم، به میزان قابل توجهی کاهش یافت و به ۰/۶ درصد رسید. کاهش رشد اقتصادی در فصل چهارم سال ۱۳۹۳ نگرانی‌هایی را در خصوص افت تولید در سال ۱۳۹۴ ایجاد نمود. در این راستا، تیم اقتصادی دولت در مهرماه سال ۱۳۹۴، مجموعه سیاستی را با عنوان "سیاست‌های اقتصادی دولت برای مواجهه با چالش‌های اقتصادی تا پیش از رفع تحریم‌ها" طراحی نمود. تخفیف آثار کاهش شدید قیمت نفت بر اقتصاد و رفع فضای انتظاری حاکم بر فعالیتهای اقتصادی تا زمان رفع تحریم‌ها و به طور کلی تلاش در زمینه خروج از رکود و تحریک تقاضای کل اقتصاد از دلایل اصلی تنظیم مجموعه سیاستی یادشده بود. پس از تنظیم مجموعه سیاستی یادشده، موارد مرتبط با حوزه سیاست‌های پولی و اعتباری به تصویب شورای پول و اعتبار رسید. کاهش نسبت سپرده قانونی بانک‌های تجاری، خرید اسناد تجاری ارایه شده از سوی بانک‌ها در ارتباط با فروش مدت‌دار محصولات شرکت‌های خودروساز و تولیدکننده ماشین‌آلات کشاورزی، اعطای تسهیلات به نگاه‌های تولیدی در چارچوب عقد خرید دین، اعطای تسهیلات خرد در قالب کارت اعتباری به منظور خرید کالاهای مصرفی با دوام تولید داخل از رؤس سیاست‌ها و اقدامات بانک مرکزی در این زمینه هستند. انتظار می‌رود به دنبال اثربخشی اقدامات صورت گرفته و نیز بروز آثار مثبت ناشی از اجرایی شدن برجام، به تدریج شاهد تقویت رشد اقتصادی باشیم. این خوش‌بینی در پیش‌بینی نهادهای بین‌المللی از رشد اقتصادی ایران در سال ۱۳۹۵ نیز انعکاس داشته است؛ به عنوان مثال، صندوق بین‌المللی پول رشد اقتصاد ایران در این سال را ۴/۰ درصد پیش‌بینی نموده است.

افزون بر این، روند کاهشی نرخ تورم که از نیمه دوم سال ۱۳۹۲ آغاز شده بود، در سال ۱۳۹۴ نیز ادامه داشت و با توجه به روند تحولات شاخص قیمت تولیدکننده، تغییرات نقطه به نقطه شاخص قیمت مصرف‌کننده و نیز ثبات نسبی حاکم بر بازار دارایی‌ها به ویژه بازار ارز، انتظار می‌رود روند کاهشی نرخ تورم در ماه‌های آتی نیز تداوم داشته باشد. با توجه به روند کاهشی نرخ تورم، بانک مرکزی تلاش خواهد نمود تا با تحلیل دقیق و مستمر شرایط و با اتکا به روش‌های غیردستوری، نرخ سود بانکی را در راستای رونق بخشی به اقتصاد کشور و متناسب با شرایط کلی شبکه بانکی، در مسیر مناسب کاهشی هدایت نماید.

تبیین سیاست‌های پولی در سال ۱۳۹۴

به‌رغم کاهش قابل ملاحظه نرخ تورم در پایان سال ۱۳۹۳ و انتظارات موجود مبنی بر تداوم کاهش آن، نرخ‌های سود بانکی از کاهش متناسب برخوردار نشد. دلیل اصلی این امر را بیش از هر چیز باید در تنگنای اعتباری بانک‌ها جستجو نمود که در نهایت به چسبندگی رو به پایین نرخ‌های سود منجر شده است. وجود حجم قابل توجهی از مطالبات غیرجاری در پورتفوی بانک‌ها، بالا بودن مطالبات از بخش دولتی و نبود چشم‌اندازی مشخص برای بازپرداخت آنها و همچنین انجماد بخشی از دارایی بانک‌ها به دلیل رکود حاکم بر بازار املاک و مستغلات، موجب بروز پدیده تنگنای اعتباری در شبکه بانکی و تخریب ترازنامه بانک‌ها شده که این امر عوارض منفی خود را به صورت بالا بودن نرخ سود سپرده‌های بانکی و در نهایت بالا بودن نرخ‌های سود تسهیلات بانکی نشان داده است. به بیان دیگر، بالا بودن نرخ‌های سود بانکی در شرایط کنونی در بیشتر موارد معلول شرایط حاکم بر شبکه بانکی است. در چنین وضعیتی، رویکرد بانک مرکزی بر کاهش غیردستوری و تدریجی نرخ‌های سود بانکی و استفاده از ظرفیت‌های بازار بین بانکی در این زمینه، متمرکز شد.

در این ارتباط، بانک مرکزی در بهار سال ۱۳۹۴ مؤلفه‌های سیاست‌گذاری پولی را متناسب با اقتضات کلان اقتصادی کشور به‌ویژه کاهش نرخ تورم و با توجه به نیازهای بخش تولیدی مورد بازبینی قرار داد. در این راستا، بانک مرکزی پیشنهادهای خود در زمینه اصلاح مؤلفه‌های سیاست پولی را به شورای پول و اعتبار ارائه کرد و این شورا نیز در یک‌هزار و یکصد و نود و هشتمین جلسه خود (در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۸)، تصمیماتی همچون کاهش سقف نرخ سود سپرده‌های بانکی (از ۲۲ درصد به ۲۰ درصد)، کاهش نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی (از ۲۲ درصد به ۲۱ درصد)، تعیین سقف نرخ سود قابل درج در قراردادهای تسهیلات عقود مشارکتی (۲۴ درصد) و همچنین کاهش نسبت سپرده قانونی بانک‌های تجاری (از ۱۳/۵ درصد به ۱۳ درصد) را اتخاذ نمود. بر اساس مصوبه یادشده، در اصلاح نرخ‌های سود بانکی و متناسب‌سازی آن با بازدهی فعالیت‌های بخش حقیقی اقتصاد، رویکردی تدریجی و غیردستوری اتخاذ و از شوک‌درمانی و تغییر ناگهانی و شدید نرخ‌های سود بانکی احتراز شد.

در راستای اتخاذ رویکرد غیردستوری تعیین نرخ‌های سود بانکی، مطابق با تبصره ۲ ماده ۳ مصوبه شورای پول و اعتبار در اردیبهشت سال ۱۳۹۴، بانک مرکزی مجموعه اقدامات جانبی را به منظور رفع مشکلات نقدینگی بانک‌ها و زمینه‌سازی برای کاهش نرخ‌های سود بانکی در دستور کار قرار داد که در این زمینه می‌توان به ساماندهی بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی از طریق تبدیل اضافه برداشت بانک‌ها به خطوط اعتباری و قرارداد اعتبار در حساب جاری (با نرخ‌های مناسب) و تعمیق بازار بین بانکی از طریق تمدید و افزایش سپرده‌گذاری در این بازار اشاره کرد. در ادامه و بر اساس مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۸ شورای پول و اعتبار، نسبت سپرده قانونی بانک‌های تجاری از ۱۳ درصد به دامنه ۱۳ تا ۱۰ درصد (متناسب با رعایت ضوابط ابلاغی بانک مرکزی از سوی هر بانک)، کاهش یافت. از سوی دیگر، اقدامات مناسبی نیز برای برخورد با بانک‌های متخلف و ساماندهی مؤسسات مالی غیرمجاز صورت گرفت. مجموع این اقدامات سبب شد که میانگین نرخ سود معاملات بازار بین بانکی از حدود ۲۹ درصد در اوایل سال ۱۳۹۴ به ۱۸/۸ درصد در اسفندماه این سال کاهش یابد.

پس از توفیق در کاهش مناسب نرخ سود در بازار بین بانکی و ابلاغ بخشنامه بانک مرکزی در خصوص تعیین نرخ سود علی الحساب سپرده‌های بانکی، بانک‌ها در اجرای بخشنامه یادشده، به این جمع‌بندی منطقی رسیدند که در شرایط کنونی لازم است در جهت تعدیل و کاهش نرخ‌های سود علی الحساب سپرده‌های نزد خود اقدام کنند. بر این اساس شورای هماهنگی بانک‌های دولتی به همراه کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی در توافق با یکدیگر، نرخ سود علی الحساب سپرده‌های سرمایه‌گذاری را تعدیل نمودند. بر این اساس، نرخ سود سپرده‌های بانکی برای سپرده‌های یک‌ساله حداکثر ۱۸ درصد و برای سپرده‌های کوتاه‌مدت کمتر از سه ماه نیز این نرخ حداکثر ۱۰ درصد در نظر گرفته شد. شورای پول و اعتبار نیز در یکپارچه‌سازی و دویست و پانزدهمین جلسه خود در مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۷، با تأیید و تصویب تفاهم بانک‌ها در زمینه کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی، کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی را به تصویب رساند. بر اساس مصوبه یادشده حداکثر نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی از ۲۱ درصد به ۲۰ درصد و سقف نرخ سود تسهیلات مورد انتظار عقود مشارکتی (مندرج در قرارداد میان بانک‌ها و مشتریان) نیز از ۲۴ درصد به ۲۲ درصد کاهش یافت.

تحولات بخش اسمی اقتصاد

الف) وضعیت متغیرهای حوزه پولی و اعتباری

بر اساس آخرین آمار موجود، حجم نقدینگی در پایان بهمن ماه سال ۱۳۹۴ به ۹۷۵۹/۴ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با اسفندماه سال ۱۳۹۳ از رشدی برابر ۲۴/۷ درصد برخوردار بود. همچنین، نقدینگی در دوازده ماهه منتهی به بهمن سال ۱۳۹۴، ۲۸/۷ درصد رشد داشت. رشد نقدینگی در دوازده ماهه منتهی به بهمن ۱۳۹۳، ۳۱/۸ درصد بود که ۱۰/۱ واحد درصد از رشد ۳۱/۸ درصدی نقدینگی در دوره مزبور، به افزایش پوشش آماري و شمول بانک قوامین و موسسات اعتباری کوثر و عسکریه مربوط بوده و به معنی افزایش واقعی نقدینگی در اقتصاد تلقی نمی‌شود. مقایسه رشدهای همگن نقدینگی در دوازده ماهه منتهی به بهمن ۱۳۹۴ (۲۸/۷ درصد) و دوره مشابه سال ۱۳۹۳ (۲۱/۷ درصد) نشان می‌دهد که رشد نقدینگی در دوازده ماهه منتهی به بهمن سال ۱۳۹۴ نسبت به رشد دوره مشابه سال پیش از آن، معادل ۷/۰ واحد درصد افزایش داشته است.

پایه پولی در پایان بهمن سال ۱۳۹۴ با رشدی برابر ۱۲/۰ درصد (۱۵۷/۱ هزار میلیارد ریال افزایش) نسبت به پایان اسفند ۱۳۹۳ به ۱۴۶۸/۶ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به رشد دوره مشابه سال ۱۳۹۳ (۵/۸ درصد)، برابر ۶/۲ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی با ۱۱/۷ درصد افزایش (۱۸۴/۸ هزار میلیارد ریال) و سهمی فزاینده برابر ۱۴/۱ واحد درصد در رشد پایه پولی، مهم‌ترین عامل فزاینده رشد پایه پولی در یازده ماهه سال ۱۳۹۴ بوده است.

در پایان بهمن سال ۱۳۹۴، ضریب فزاینده نقدینگی به ۶/۶۴۵ رسید. بدین ترتیب، ضریب فزاینده نقدینگی نسبت به پایان سال ۱۳۹۳، ۱۱/۴ درصد افزایش یافت که در مقایسه با رشد دوره مشابه سال ۱۳۹۳ (۱۲/۰ درصد)، ۰/۶ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

ب) تحولات بخش خارجی اقتصاد

بر اساس برآوردهای مقدماتی، در نهم ماهه سال ۱۳۹۴ مازاد حساب جاری تراز پرداخت‌ها با کاهش ۴۱ درصدی نسبت به دوره مشابه سال پیش از آن، به ۱۰ میلیارد دلار رسید. کاهش قابل توجه مازاد حساب جاری در دوره مورد بررسی نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۹۳، بیشتر به دلیل افت قیمت جهانی نفت و در نتیجه کاهش ارزش صادرات نفتی بود. در مقابل، حساب سرمایه و مالی در این دوره به میزان ۱/۷ میلیارد دلار بدهکار شد که نسبت به رقم مشابه سال ۱۳۹۳، در حدود ۸۶/۸ درصد کاهش یافت. در نهم ماهه سال ۱۳۹۴، در نتیجه دریافت‌ها و پرداخت‌های ارزی بین افراد و نهادهای اقتصادی مقیم ایران با دنیای خارج، ارزش ناخالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی به میزان ۳/۸ میلیارد دلار نسبت به پایان سال ۱۳۹۳ افزایش یافت.

در نهم ماهه سال ۱۳۹۴، ارزش فوب صادرات کالا با ۲۷/۱ درصد کاهش در مقایسه با دوره متناظر سال ۱۳۹۳ به ۵۰/۴ میلیارد دلار و ارزش فوب واردات کالا با ۲۰/۳ درصد کاهش به رقم ۳۸/۶ میلیارد دلار رسید. کاهش ۴۱ درصدی صادرات نفتی^۱ دلیل اصلی کاهش صادرات کالایی کشور بوده است.

مجموع تعهدات خارجی کشور نیز در پایان آذرماه ۱۳۹۴ به رقم ۱۹/۴ میلیارد دلار رسید که ۷۰/۷ درصد آن را تعهدات بالقوه و ۲۹/۳ درصد آن را تعهدات بالفعل (بدهی‌ها) تشکیل می‌داد. سهم بدهی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت از کل بدهی‌های خارجی (تعهدات بالفعل) در پایان آذرماه ۱۳۹۴ به ترتیب برابر ۵/۹ و ۹۴/۱ درصد بود. سهم ناچیز بدهی‌های کوتاه‌مدت از کل بدهی‌های خارجی، نشان‌دهنده شرایط مناسب بازپرداخت بدهی‌های خارجی کشور و ثبات و پایداری بخش خارجی از این منظر است.

۱. ارزش صادرات نفت خام، فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی، مایعات و میعانات گازی (کدهای تعرفه ۲۷۰۹، ۲۷۱۰ و ۲۷۱۱) صادرشده توسط شرکت‌های ملی نفت، گاز و پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت‌های پتروشیمی و سایرین (گمرکی و غیرگمرکی).

ج) تحولات بازارهای دارایی

به‌رغم شرایط نامساعد متغیرهای بخش خارجی به‌ویژه کاهش قیمت نفت و نیز تقویت دلار در بازارهای جهانی، بازار ارز در سال ۱۳۹۴ از ثبات مناسبی برخوردار بود. متوسط نرخ اسمی دلار در سال ۱۳۹۴ در بازار آزاد ۳۴۵۰۱ ریال بود که نسبت به سال پیش از آن، ۵/۲ درصد رشد داشت. همچنین، هر دلار آمریکا در سال ۱۳۹۴ در بازار بین بانکی با نرخ متوسط ۲۹۵۸۰ ریال در اختیار متقاضیان قرارگرفت که در مقایسه با عملکرد سال ۱۳۹۳ حدود ۱۱/۶ درصد افزایش نشان می‌دهد. در سال ۱۳۹۴، نرخ دلار آمریکا در برابر ارزهای دیگر جهان^۱ به‌طور معناداری تقویت شد؛ به‌گونه‌ای که متوسط نرخ برابری دلار آمریکا در برابر یورو نسبت به سال ۱۳۹۳، در حدود ۱۵/۷ درصد افزایش داشت.

هدف اصلی بانک مرکزی در بازار ارز، برقراری آرامش و ثبات و مراقبت از عدم شکل‌گیری زمینه‌های سوداگری در بازار و در عین حال هدایت نرخ ارز در مسیر صحیح و مناسب با عوامل بنیادین تعیین‌کننده آن است. در نتیجه مدیریت مناسب بانک مرکزی در بازار ارز، ضریب تغییرات نرخ برابری ارزهای جهان‌روا در مقابل ریال در بازار رسمی در سال ۱۳۹۴ در دامنه ۲/۲۸ تا ۳/۹۷ قرار داشت. همچنین، ضریب تغییرات این اسعار در بازار آزاد نیز محدود و در فاصله ۲/۶۱ تا ۵/۱۱ بود که ثبات مناسب بازار ارز در سال ۱۳۹۴ را نشان می‌دهد.

در سال ۱۳۹۴، قیمت قطعات مختلف سکه طلا در بازار با کاهش همراه بود. در این سال، میانگین قیمت هر قطعه سکه بهار آزادی طرح جدید به ۹۳۳۱ هزار ریال رسید که در مقایسه با سال پیش از آن، ۳/۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. در سال ۱۳۹۴، میانگین قیمت ربع سکه بهار آزادی با ۴/۸ درصد و میانگین قیمت نیم سکه بهار آزادی با ۲/۴ درصد کاهش، به‌ترتیب بیشترین و کمترین کاهش قیمت را در بین قطعات مختلف سکه در مقایسه با سال ۱۳۹۳، به خود اختصاص دادند. کاهش قیمت طلا در بازارهای جهانی یکی از عوامل تأثیرگذار بر کاهش قیمت قطعات مختلف سکه طلا در بازار داخلی بوده است.

۱. ارزهای جهان‌روا شامل: دلار آمریکا، یورو، پوند انگلیس، یین ژاپن و فرانک سوئیس.

شاخص کل بورس در پایان سال ۱۳۹۴ نسبت به پایان سال ۱۳۹۳ با ۲۸/۳ درصد رشد همراه بود. بررسی شاخص‌های کلیدی بورس اوراق بهادار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۴ تغییرات سه متغیر اصلی این بازار شامل: شاخص کل، ارزش بازار و ارزش معاملات نسبت به سال ۱۳۹۳، به ترتیب ۲۸/۳، ۲۲/۴ و ۱۲/۷- درصد بوده است. با توجه به مثبت شدن تغییرات شاخص کل و ارزش بازار در دوره مورد بررسی و انتظارات خوشبینانه ناشی از شرایط پسابرجام، رونق گرفتن بخش تولید و خدمات و در نهایت رونق بیشتر بازار سرمایه مورد انتظار است.

د) جمع‌بندی

به‌رغم تلاش‌ها و دستاوردهای اقتصادی دولت تدبیر و امید، با آغاز کاهش شدید قیمت جهانی نفت خام از اواسط سال ۱۳۹۳ و کاهش رشد اقتصادی در سه‌ماهه آخر سال ۱۳۹۳ به ۰/۶ درصد، نگرانی‌هایی مبنی بر استمرار شرایط پیش‌گفته و کاهش رشد اقتصادی در سال ۱۳۹۴ و قرارگرفتن اقتصاد در شرایط رکودی ایجاد شد. از این‌رو، بانک مرکزی در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴ به منظور تعدیل تدریجی نرخ‌های سود بانکی و متناسب‌سازی آن با بازدهی فعالیت‌های بخش واقعی اقتصاد، نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات بانکی را کاهش داد. علاوه بر این، نسبت سپرده قانونی بانک‌های تجاری از ۱۳/۵ درصد به ۱۳ درصد کاهش یافت. در ادامه سیاست‌های تحریک رشد اقتصادی، بانک مرکزی در مهرماه ۱۳۹۴ در همراهی با تیم اقتصادی دولت با هدف تسریع رونق اقتصادی، اقداماتی از جمله کاهش نسبت سپرده قانونی بانک‌های تجاری و مؤسسات اعتباری از ۱۳ درصد به دامنه ۱۰-۱۳ درصد، اجازه خرید اسناد تجاری ارایه شده توسط شرکت خودروساز داخل و تولیدکننده ماشین‌آلات کشاورزی و اعطای تسهیلات به بنگاه‌های تولیدی از طریق اعطای تسهیلات خرید دین را مصوب و اجرایی نمود. همچنین این بانک، در راستای اجرای اعطای تسهیلات خرد در قالب کارت اعتباری، منابع مورد نیاز به‌منظور تأمین مالی این طرح از طریق سپرده‌گذاری در چارچوب بازار بین‌بانکی ریالی را در نظر گرفته است تا در صورت نیاز بانک‌های عامل، با نرخ روز بازار بین بانکی در اختیار آنها قرار دهد. در بهمن‌ماه ۱۳۹۴ نیز پس از کاهش مناسب نرخ سود در بازار بین‌بانکی و تفاهم بانک‌ها بر کاهش نرخ سود، مجدداً نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات بانکی کاهش یافت. لذا، پیش‌بینی می‌شود به دنبال

اقدامات و تصمیمات صورت گرفته و انتظارات مثبت ناشی از رفع تحریم‌های اقتصادی علیه کشور با اجرای برجام، رشد اقتصادی در سال ۱۳۹۵ از وضعیت به مراتب بهتری برخوردار باشد. گفتنی است، رشد اقتصاد ایران در این سال از سوی نهادهای بین‌المللی نظیر صندوق بین‌المللی پول ۴/۰ درصد برآورد شده است.

روند کاهش نرخ تورم در سال ۱۳۹۴ ادامه داشته و انتظار می‌رود با توجه به روند تحولات شاخص‌های قیمتی این روند در ماه‌های آتی نیز همچنان تداوم داشته باشد. اقدامات بانک مرکزی در ساماندهی بدهی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و تعمیق بازار بین بانکی تأثیر معناداری بر کاهش نرخ سود در بازار بین بانکی و کاهش غیردستوری نرخ‌های سود بانکی داشته است. با این وجود، وضعیت نامناسب ترازنامه بانک‌ها، بدهی بالای بخش دولتی به نظام بانکی، تنگناهای ترازنامه‌ای بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و همچنین سهم بالای بازار غیرمتشکل پولی و آثار تخریبی آن بر عملکرد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری مجاز موجب شده که کارایی نظام بانکی کشور در تأمین مالی بخش‌های حقیقی اقتصاد قدری تضعیف شود. با توجه به سهم بالای بازار پول در تأمین مالی اقتصاد، اصلاح ساختاری نظام بانکی و رفع مشکلات موجود در ترازنامه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری اولویت دارد. هم‌زمان با این اقدامات، به‌منظور تحریک رشد اقتصادی و بهبود تأمین مالی اقتصاد باید با تنوع‌بخشی به منابع تأمین مالی اقتصاد، سهم سایر منابع به‌ویژه بازار سرمایه و تأمین مالی خارجی در منابع مالی اقتصاد کشور افزایش یابد.

در حوزه ارزی نیز، یکسان‌سازی نرخ ارز یکی از برنامه‌های مهم بانک مرکزی در سال ۱۳۹۵ به‌شمار می‌آید. دستیابی به یک نظام نرخ ارز واحد پایدار، متأثر از عوامل درونی و بیرونی اقتصاد و نیز اتخاذ مجموعه‌ای از سیاست‌های هماهنگ پولی، مالی، ارزی و تجاری است. به‌منظور اجرای مؤثر، کارا و پایدار راهبرد مزبور، لازم است برنامه‌ریزی و طراحی دقیقی صورت گرفته و توسط مجموعه‌ای از سیاست‌های کلان اقتصادی، مورد حمایت قرار گیرد تا دوام و بقاء آن تضمین شود.